

תורת הקרבנות

גליון חודשי ללומדי סדר קדשים אליבא דהלכתא

גליון פ"ב - אלול תשע"ו

יו"ל ע"י מכון "תורת הקרבנות" | ת.ד. 3196 בני ברק | טל': 050-4134645 | פקס: 072-3377748 | קו מידע: 077-2261034 | דוא"ל: korbanot@okmail.co.il

בנשיאות הרבנים הגאונים: רבי ברוך שמואל הכהן דויטש, רבי דוד כהן, רבי חיים מאיר הלוי שטינברג, רבי נתן הכהן קופשיץ שליט"א

עיונים בהלכה

עיונים בדברי מרן החפץ חיים זצוק"ל - לקראת יום היא"צ כ"ד אלול

עבודת ביהמ"ק בכהנים שיקומו בתחייית המתים

ידוע שהחפץ חיים בכמה מקומות¹ הוכיח מהגמ' בתענית יז. וסנהדרין כב: שיש חיוב בזה"ז ללמוד את דיני עבודת המקדש. וזהו משיטת רבנן בגמ' שם שאסור לכהנים לשתות יין בזה"ז משום "מהרה יבנה המקדש ובעינין כהן הראוי לעבודה", וכמו כן מטעם זה יש גם חיוב לכהנים ללמוד את דיני הקרבנות, משום דמהרה יבנה המקדש ובעינין כהנים הראויים לעבודה.²

והוסיף שאף לפי מה שנפסק להלכה כשיטת רבי שמואל לשתות יין, זהו מפני שאינו חושש שייבנה בית המקדש פתאום ולא תהיה לו שהות להפיג את יינו, אבל דבר שצריך שיהיו זמן רב לכו"ע חוששין, וכיון שלדעת היטב את דיני הקרבנות צריך זמן רב, לכן ודאי גם לשיטתו צריך ללמוד את דיני הקרבנות.³

ואולם יש לעיין בזה, מדוע לא יוכלו להקריב כל הכהנים שהיו בזמן בהמ"ק ויקומו בתחייית המתים, שהרי הם ודאי יודעים את כל דיני העבודה.⁴

ויש ליישב בכמה אופנים: א. לצד בגמ' בנדה⁵ שמתים שיחיו לעתיד לבוא טעונים הזאת שלישי ושביעי, נמצא שהכהנים שיקומו לא יוכלו להקריב קרבנות עד לאחר סיום היום השביעי⁶, ואילו הכהנים בזמנינו הרי ודאי יש שלא נטמאו במת עצמו, ואינם טעונים אלא טבילה והערב שמש⁷. ג. שמא תחייית המתים תהיה בזמן מאוחר יותר מבנין בהמ"ק⁸. וכע"ז יש לומר שיתכן שיקריבו קודם שיבנו את ביהמ"ק, שהרי מקריבין אעפ"י שאין בית⁹, ועדיין לא יקומו הכהנים לתחיייה. ג. שמא הכהנים שיקומו יצטרכו קידוש ומילואים מחדש¹⁰, ולא יוכלו לעבוד מיד. ד. עוד יש לדון שאולי הכהנים שיקומו לא ידעו את הדינים שהתחדשו ע"י בי"ד שעמד לאחר מיתתם.¹¹

(מתוך החוברת "פתאום יבוא", ע"י ש"ע עוד עשרות ניזונים נפלאים בעניינים אלו)

1 בהקדמה ראשונה לליקוטי הלכות (ד"ה ועוד שאלה), ובהקדמתו לעבודת הקרבנות (בהערה), ובמכתב להגרי"ח זוננפלד (כתיב הח"ח - מכתבים ומאמרים ה'), ובתורה אור פי"ב. וכ"כ המהרש"ם בהסכמתו לליקוטי הלכות ע"ש.

2 וכע"ז מצוינו בחינוך מצוה שצ"ד שכתב לבנו [שהיה לוין] שהאריך בדיני שירת הלויים כיון שמהרה יבנה בית המקדש ויצטרך להם. ומשמע שיש צורך בזמנינו ללמוד את דיני ביהמ"ק מדין מהרה יבנה המקדש, וכדברי הח"ח.

ובפיה"מ בהקדמה לזרעים כתב שביאר את מס' מדות כדי שנדע לבנות את ביהמ"ק. וכ"כ התו"ט בהקדמה למס' מדות, ובהקדמה לספרו צורת הבית. ובברכת פרץ פר' חוקת כתב שהטעם לדעת הפוסקים שקריאת פרשת פרה דאורייתא, כדי ללמוד דיני טומאה וטהרה ומשום שמהרה יבנה המקדש.

3 וע"ע בר"ח בתענית שם שכתב שאעפ"י שאביי אמר שנוהגים כרבי מ"מ הוא עצמו לא שתה יין כיון שהיה כהן, והובא בראבי"ה תת"ע ע"ש. וכן הובא באוצר הגאונים תענית שם (חלק התשובות סי' ס"א) וסנהדרין שם (סי' שנ"ב). שיש כהנים שהחמירו על עצמם שלא לשתות יין כדעת רבנן דרבי, ורבי חנינא אאון גידל צפורן למליקה משום מהרה יבנה המקדש ובעינין כהן הראוי למליקה.

4 זהו קושיא גם על הדעה בגמ' שכהנים אסורים לשתות יין כיון שיצטרכו לעבוד במקדש, והרי יוכלו לעבוד הכהנים שיקומו.

5 דף ע' ע"ש.

6 ואף קרבנות ציבור לכאן לא יוכלו להקריב [מהיום השני], כיון שטומאה דחוייה בציבור ואפשר בכהנים שבזמנינו שהיו טהורים ביום השני.

7 אכן ביום הראשון יוכלו כולם להקריב קרבנות ציבור, ומה שנתבאר בגמ' שם שכהני זמנינו יעבודו מיד כשיבנה המקדש, צ"ל כתירוצים הבאים. ולתירוץ זה עדיין צ"ע מש"כ הח"ח שאם לא ידעו הכהנים את הלכות העבודה תתעכב עבודת המקדש כמה חודשים.

8 ואף לדעות שתהיה תחייית המתים מיוחדת לאלו שציפו לישועה, יתכן שזה יהיה לאחר תקופה. אמנם בתוס' פסחים קיד: ד"ה אחד מבואר שיקומו מיד בתחלת הקרבת הקרבנות ע"ש.

9 וכן יישב הכס"מ פ"א מביא"מ ה"ז (בתי' ב') את דברי הרמב"ם שם מהשגת הראב"ד.

10 כמש"כ הרמב"ן בסהמ"צ סוף שורש ג', ובשו"ת רב פעלים ח"ב (סוד ישירים ב') מהרשב"ץ. אמנם בתו"כ צו פי"ח, ובמדרש רבה נשא פרק י"ד משמע שאין צריכין משיחה.

11 וכמו שמצינו ביומא פ. שהאוכל חלב בזה"ז צריך לכתוב השיעור שאכל שמא בי"ד שבזמן בהמ"ק יחייבו רק על כזית יותר גדול. ובפרט שהרי מצינו שנחלקו תנאים איך הדין בבהמ"ק, וע"כ שגם בזמן בהמ"ק היתה מחלוקת והכריעו כדעה אחת, ואולי היום רוב הראשונים והפוסקים הכריעו כדעה האחרת. וכן אולי יעמדו למנין ויכריעו אחרת. ועוד שהלכה כבתראי.

בגיליון:

עבודת ביהמ"ק בכהנים שיקומו בתחייית המתים

לקט תגובות הקוראים

אם יש חיוב להסתפק לאחר קידוש ידיים ורגלים

ברכה על לבישת בגדי כהונה

לחם הפנים כשחל ר"ח ניסן בשבת

שבות במקדש לצורך אכילת קדשים

ברכה על ההלל בשחיטת הפסחים

לזיזים בדוכנם

אם השיר מעכב את הקרבן

ברכת המצוות על עבודת הלזיזים

האם פסול שזתוי יין נוהג בלזיזים

האם יש מצוה לשמוע את שירת הלזיזים

ספרי "תורת הקרבנות" וחוברת "פתאום יבוא" המחולקים בבתי הכנסת בימים אלו

נתרמו לעילוי נשמת מרן החפץ חיים זצוק"ל

לרגל יום היא"צ

נלב"ע כ"ד אלול תרצ"ג

ת.נ.צ.ב.ה.

לפרטים ולקבלת ספר "תורת הקרבנות" על הלכות הבאת הקרבן - עבור בתי כנסת נוספים,

ניתן לפנות בטל': 050-4134645

כמו כן ניתן לקבל את החוברת המהודרת "פתאום יבוא" ללא עלות בטל' הנ"ל

בס"ד הופיע הדיסק החדש ללימוד והמחשת סדר

הקרבת קרבן העוף

בדיסק ניתן להבין בצורה מוחשית את דיני הקרבת קרבן העוף, סדר המליקה וצורת החזקת העוף, איברי העוף הפנימיים והחלקים הנאכלים בחטאת העוף.

ניתן להשיג: 052-7653813

יסוד המזבח
נידונים יסודיים בהלכה

דין עלו לא ירדו בחטאות המתות

הרה"ג רבי יונה שפיגל שליט"א

נסתפקתי בדין חטאות המתות בכה"ג דפסולו בקודש, אם עלו ירדו או לאו. [ולכאור' משכחת לה אופנים של פסולו בקודש כגון שמתו בעליה אחר שחיטה וקבלה, וכע"ז בנתכפרו בעליה באחרת, ויל"ד בזה. וכן יל"ד ע"פ שיטת רש"י בכמה דוכתי דכל שאירע פסולו אחר ביאתו לעזרה חשיב פסולו בקודש, וכן לדעת תוס' בנדה מא. דכל שפסולו יכול להיות רק אחר שהוקדש חשיב פסולו בקודש. ויל"ד הרבה בכל זה].

והנה אי נימא דחטאות המתות הוו חולין גמורים, ודאי דירדו, אלא דלפי המובא מהגרי"ז (ביונת אלם סי' לד אות ב) דודאי אינו חולין גמורים מדאית בהו דין מיתה, א"כ יל"ע האם דרגת קדשים כזו - שאין בה מעילה אך יש בה דין מיתה, יכולה להחשיבו כראוי למזבח ואעל"י או לאו. [ובאמת יתכן דאף לד' הגרי"ז לא נותר בו דין קודש אלא לענין דין המיתה, וא"כ ודאי דירדו], וצ"ע.

ויש לצדד בזה דירדו, דבגמ' במעילה (ב:) אמר רבה קק"ד ששחט בדרום ירדו ואפי' לר"ש. ומותבינן עליה מדתנן התם דמועלין בהן, ותי' דמועלין מדרבנן. ועכ"פ מבואר בגמ' דמעילה מהווה סיבה לדין עלו לא ירדו. אלא דבאמת אי"ז ראייה כ"כ, דדלמא דין מעילה מכריח את דין עלו לא ירדו, אבל חסרון מעילה אינו מכריח שירדו, ומ"מ מבו' התם דשייכי זב"ז. (ואף דבזבחים פה: מבואר לענין אימורי קק"ל קודם זריקה לחד לישנא דאם עלו ירדו, ומ"מ לית בהו מעילה, שאני התם דעדיין אינם ראויים לחלות המעילה).

ועוד יש לדחות הראיה משם לפמש"כ בקר"א ובהערות למרן הגריש"א (במעילה שם) דבאמת יתכן מעילה אף בדבר שאם עלה ירד, והא דפריך התם ארבה הוא רק משום דס"ל דשחיטת דרום הוי כמאן דשחטינהו, ע"ש. ולפ"ז אין ראייה מהגמ' שם.

ספרים חדשים בהלכות הקודש והמקדש

קובץ תורת הקרבנות זבחים ה' - סיכומי הלכה נבחרים במסכת זבחים, מאת לומדי כולל "שערי שמעון" בני ברק ועוד. יצא לאור ע"י המכון. עקב התועלת הרבה מקבצי "תורת הקרבנות" לציבור הלומדים, ניתן לקבל את כל הקבצים שיצאו לאור עבור כוללים הלומדים מסכת מסדר קדשים - בטל' 052-7653813

קונטרס שער המים - בירור מקיף בענין טבילת הכהן הגדול ביום הכיפורים במים המים. נכתב בטוטו"ד ע"י ידידנו הרה"ג רבי חיים זכותא שליט"א ממשיבי "לשכת הכהנים". ניתן להשיג בטל' 03-6165817

קונטרס מום אין כף - ביאור מפורט על סוגיות הגמ' בבכורות פרקים ו-ז, בדיני מומי הקרבנות והכהנים. מקיף את שיטות הראשונים והאחרונים בהירות רבה. נכתב ע"י הרה"ג הרב פיגו שליט"א ויצא לאור במהדורת ביקורת. ניתן להשיג: 02-5862492

קונטרס ועשה פסח לה' - הגדה של פסח לזמן בית המקדש. הוספות להגדה של פסח והלכות שניהגו בזמן המקדש. נערך על ידי הרה"ג רבי אברהם חיים אופמן שליט"א בית שמש, מח"ס באר החיים והיכל ידיד על צורת ביהמ"ק הראשון והשני.

לעדכון ספרים חדשים בהלכות הקודש והמקדש נא לשלוח עותק למערכת בדוא"ל: korbanot@okmail.co.il

לקראת יום הכיפורים הבעל"ט

הננו להודיע על קיום שיעורים בערב יום הכיפורים בכל אתר ואתר **להבנת סדר עבודת יום הכיפורים**

"ועיקר לימודו ישים במס' יומא ופירושה שיהא רגיל ומכיר בעבודה, ואמרו חז"ל כל העוסק בתורת וכו' כאילו הקריב". (משה אפרים סימן תרג ס"ק ד) "ומהראוי שכל אדם שיש לו לב להבין לימוד קודם יום הכיפורים פירוש סדר העבודה שרוצה לומר, כגון הפיוט אמין כח או אתה כוננת". (שם סימן תרכא ס"ק י) על מקום השיעורים וזמניהם יבואו פרטים. להקמת שיעורים בכל רחבי הארץ ניתן ליצור קשר בטל' 050-4134645

לגבי שיעורים נוספים בעניני קרבנות חג הסוכות וניסוח המים תבוא הודעה נפרדת

זמני השיעורים בהלכות עבודת המקדש

שיעור בספר 'עבודת הקרבנות' מפי

הגאון רבי יוסף הכהן רפפורט שליט"א

מתקיים אחת לשבועיים בימי שני בשעה 10.45 בערב בבנין ישיבת "בית דוד" רח' בן זכאי 46 קומה א' ב"ב

***

שיעור בספר 'עבודת הקרבנות' מפי

הרה"ג רבי יעקב משה כהן שליט"א

מתקיים מדי שבוע בימי ראשון בשעה 10.30 בערב בביהמ"ד 'נחלת משה' (חדר צפוני) רח' מלצר 36 ב"ב

***

שיעור בעניני סדר העבודה מפי

הרה"ג רבי משה הכהן טוויל שליט"א

מתקיים מדי שבוע בשבת קודש בשעה 4.00 אחה"צ בביהכ"ס תורה ותפילה רח' רבי יהודה הנשיא ברכפלד

***

שיעור בעניני סדר העבודה מפי

הרה"ג רבי משה הכהן טוויל שליט"א

מתקיים מדי שבוע בליל שישי בשעה 9.30 בביהמ"ד אהל יוסף רמות בעז"נ (קומה ב')

***

הקו לשמיעת שיעורי 'מכון תורת הקרבנות' בעניני עבודת בית המקדש בימי המועדים ובכל השנה

בקול הלשון: 03-6171111-1265

***

לפתיחת שיעורים נוספים בהלכות הקודש והמקדש ולהכנסת שיעורים למאגר: 050-4134645

רשימת ספרים וחיבורים בהלכות הקודש והמקדש

שיצאו לאור בס"ד ע"י המכון

ספרי הלכה

אוצר דינים 'תורת הקרבנות' הלכות הבאת הקרבן / 'שער הקרבן' הלכות קרבן פסח

חיבורות 'אוצר דינים תורת הקרבנות'

סדר עבודות התמיד ושבת ור"ח / הלכות הוריות / הלכות שגגות / הלכות מעשר בהמה / הלכות ארבע עבודות הקרבן / קרבנות מועדי השנה / קרבנות חג השבועות ושתי הלחם / קרבנות חודש / הלכות פרועי ראש שתויין יין קרועי בגדים ומחוסרי בגדים / הלכות מחצית השקל תרומת הלשכה ותרומה חדשה

קבצים תורניים אליבא דהלכתא

ארבעה קבצים בעניני מסכת זבחים / בעניני מסכת בכורות / בהלכות קרבן פסח ועניני מסכת כריתות

חיבורים בעניינים שונים

משמרת הקודש עמ"ס יומא / משמרת הקודש עמ"ס מנחות / סדר עבודות הקרבן בקצרה / סדר עשיית קרבן פסח בקצרה / ההנהגה באכילת קרבן פסח / מראי מקומות 'לשכת הכהנים' / הלכות תמידין ומוספין [שתי חוברות] / קובץ דינים השייכים לקדושת המקדש

דיסקים להמחשה

קרבן פסח א - מההבאה עד הצליה (עם הוצאת אימורין בכל הקרבנות) / ב - הכנת הקרבן לאכילה / ג - הדברים הנאכלים בקרבן / קרבן עולה (כולל הפשט וניתוח) / הקרבת קרבן חטאת העוף ועולת העוף

***

מוקד מכירות ראשי: 052-7653813

בית יעזר הלבנון
תגובות לגליונות קודמים

ברכה על לבישת בגדי כהונה

הרה"ג רבי אברהם כהן שליט"א

מה שהעיר שם הרה"ג אליהו קסלר שליט"א להסתפק מהי הברכה בלבישת בגדי כהונה, אי אשר קדשנו בקדושתו של אהרן או במצוותיו וצווננו. יעוין בזה בספר הנ"ל [עמ' קנ"א תשובה ה'], תשובת מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א שהשיב בזה"ל: **יש מצוות כשרות בזה.**

***

הרה"ג רבי דוד ה. שליט"א

קשר לדברי הרה"ג אליהו קסלר שליט"א (גליון מ"א, סיון תשע"ו) אם יש ברכה על לבישת בגדי כהונה, הנה כבר חקר מרן הגרא"ל שטיינמן שליט"א (אילת השחר שמות כח, ח): "ויש לעיין אם עושי הבגדים ברכו ברכה מפורטת על כל בגד, כגון 'אשר קדשנו במצוותיו וציונו לעשות מעיל', 'לעשות אפוד', או שברכו ברכה כללית 'אקבו' לעשות את הבגדים. ובאמת יש לעיין אם יש מצוה לעשות בגדי כהונה, או שזה רק הכשר מצוה."

וכתב עוד: "ועוד יש לעיין אם הכהנים ברכו כשלבשו בגדי כהונה, ואם כן – האם ברכו ברכה כללית על לבישת בגדי כהונה, או ברכה פרטית על כל בגד."

***

בענין זה יש להוסיף, דהנה המנחת חינוך (מצוה צט, יג) הביא מהגמ' ביומא דאסור שתיקדם לבישת שום בגד ללבישת המכנסיים. וחוקר, מה הדין אם הקדים את לבישת הכתונת למכנסיים, האם צריך להסירה וללבוש כסדרן, או שמא הרי זה דומה לדברי הט"ז שאע"פ שצריך להקדים תפילין של יד לתפילין של ראש, אם עבר והניח של ראש קודם – אין צריך להסירן.

וכתב הגאון רבי אברהם יעקב זילברשטיין שליט"א בספרו "אבני חן" דנראה דשאני תפילין ששתי מצוות הן, של יד ושל ראש, ואין מעכבות זו את זו, וכשהניח של ראש קודם – כבר נגמרה מצוה, ולכן אין צריך להסירה. מה שאין כן בבגדי כהונה – כל הבגדים היו מצוה אחת של לבישה, ולכן אם הקדים הכתונת – יצטרך להסירה, שהרי עדיין יכול לתקן זאת, שעוד לא נגמרה מצוה הלבישה. עכת"ד.

ולפי זה נראה דודאי שהברכה תהיה כללית, ולא פרטית על כל בגד, [אך למנח"ח דלא פשיטא ליה כמותו, אולי זהו משום דמספקא ליה שמא גם בבגד"כ כל לבישת בגד היו מצוה בפני עצמה, ויש לעיין].

***

עוד חוקר מרן ראש הישיבה שליט"א: להלן (כט, ה, ויעוין רמב"ן שם פסוק ט) משמע שמה נצטוה להלביש את אהרן ובניו בפעם הראשונה את הבגדים, ויש לעיין אם משה ברוך כשהלבישם 'אקבו' להלביש את הבגדים. ומשמע קצת שהלבוש על ידי אחרים אינו מברך כיון שאינו עושה מעשה, ונפשט בזה מה שנסתפק בגליון הנ"ל הרה"ג אליהו קסלר שליט"א בסוף דבריו.

***

אם יש חיוב להסתפג לאחר קידוש יו"ר

הרה"ג רבי יוסף דע יונג שליט"א

גליון (מ"א) תמה הגאון רבי אליהו קסלר שליט"א לדעת המשנה למלך (פ"ב מהל' עבודת יוהכ"פ ה"ב) שיש להסתפג לאחר הטבילה כיון שהמים חוצצים בין בשרו לבגד, א"כ למה לא מצינו שצריכים להסתפג אחר קידוש ידים ורגלים. וכבר הקדים להקשות כן ביד יהודה עמ"ס יומא (הנדפס באסיפת זקנים כרך ג') אמאי לא קתני סיפוג בקיור"ר שהרי הכתונת מגיעה עד פס ידו והוי חציצה.

הנה בבית יוסף (יו"ד סי' קצ"ח) הביא סברת המרדכי (פ"ב דשבועות) בשם הרא"ם הטעם דדבר לח אינו חוצץ משום שאין מקפידים בלח, ודבר שאינו מקפיד אינו חוצץ במיעוט. ברם תוס' בחולין (כ"ו ע"ב ד"ה ה"ג) מפרש בענין אחר, משום דבלח יש מציאות אחר דמחלחלי בהו לכן אינם חוצצים יעו"ש. ולפי"ז לדעת המרדכי אם הדבר לח חוצץ **ברוב הגוף** הוי חציצה דהרי קיי"ל דחציצה ברוב גופו אפי' אם אינו מקפיד הוי חציצה.

ויעוין עוד בשו"ת חבצלת השרון (ח"א או"ח סי' מ"א אות ד') שביאר עפי"ז דברי המל"מ (הנ"ל) ממה שהקשו עליו דמים לא הוי חציצה כיון שהוא דבר לח, דכיון שהכהן גדול ביו"כ טבל כל גופו במים א"כ הוי המים **ברוב גופו**, וברוב גופו לדעת המרדכי הוי חציצה אע"פ שהוא דבר לח, והא דמבואר בפסחים (ס"ה ע"ב) שדבר לח אינו חוצץ היינו משום שרק רגליהם היו מכוסים בדם ולא **רוב** גופם, לכן יועיל מה דאינו מקפיד ודו"ק. [וכ"כ בקהלות יעקב טהרות (סי' נ"ח)]

ולפי"ז הרווחנו לתרץ קושיית היד יהודה למה בקיור"ר לא קתני שהיה הכהן 'מסתפג', משום דדווקא כשהמים ברוב גופו אפילו אם אינו מקפיד הוי חציצה, משא"כ בקיור"ר שלא היו המים ברוב גופו י"ל כיון דאינו מקפיד אין המים חוצץ ולא צריך לקנח ידיו ודו"ק.

***

הרה"ג רבי אברהם כהן שליט"א

גליון מ"א הקשה הרה"ג אליהו קסלר שליט"א על דברי המשנה למלך בהל' עבודת יום הכיפורים דהכה"ג מסתפג משום חציצה, א"כ אמאי בכל קידוש ידים ורגלים אין הלכה להסתפג מהאי טעמא. ועוד יש להעיר, דבמס' תמיד פ"א מ"א [דף כו.]. איתא דכהן שראה קרי יורד במסיבה לבית הטבילה, טבל עלה ונסתפג. והרמב"ם בפ"ח מבית הבחירה ה"ז כשהביא להאי דכהן שראה קרי, כתב דטובל וחוזר לבית המוקד, ולא כתב דמסתפג.

ויעוין מש"כ בס' דעת בחכמה הל' עבודת יוה"כ פרק ב' סק"ג, וביורו הסוגיא שם סק"א, דמכאן מוכח כדברי הטל תורה, דהא דכה"ג מסתפג לאחר טבילתו אי"ז דין מדיני העבודה, אלא משום איסור רחיצה ביוה"כ, דבקידוש יו"ר אין הנאה כ"כ ולא גזרו שיתפג, אבל בטבילת כל הגוף דאיכא בזה הנאת רחיצה, גזרו שמיד אח"כ יסתפג מהמים שעליו. ובזה מובן נמי שבכהן שראה קרי לא פסק הרמב"ם דמסתפג דהתם איירי בכל השנה ולא ביוה"כ.

***

לחם הפנים כשחל ר"ח ניסן בשבת

הרה"ג רבי אליעזר פישדוף שליט"א

בגליון מ' הובאה שאלה בענין לחם הפנים כשחל ר"ח ניסן בשבת, איך יאפו מע"ש אם מתרומה ישנה או מן החדשה, לפי שעדיין אינו ודאי שיתקדש החודש עד סמוך לחשיכה. והגאון רח"מ שטינברג שליט"א השיב שאפשר לקנות בהקפה ולפרוע אח"כ מן החדשה או מן הישנה כמ"ש בריטב"א ותוס' הרא"ש בשבועות י, ב.

אולם לכאור' עדיין הדבר צריך הכרע, דמש"ש הראשונים היינו שאפשר לבקר תמידין ד' ימים קודם ר"ח ניסן בעודן חולין ואח"כ בר"ח פורעין המעות מן החדשה ובכה"ג נמצא שנקנה הקרבן - קודם הקרבה - באותם מעות, והרי זהו קניינו של ההקדש כדתנן בקידושין כח: רשות הגבוה בכסף [וברש"י ב"מ מו: מונתן הכסף וקם לו], אולם בלחם הפנים שכבר זכה בהם ההקדש בקדושת פה ע"י אמירתו לגבוה (של המוכר, או הגזבר בשליחות הבעלים) לצורך קרבן ציבור, והקדישו קדושת הגוף, הא מעתה לא נשאר אלא חוב גרידא כמו במשיכה להדיט, ואפילו נימא דהוי כהקפת חנות, מ"מ אין לנו ראייה דכה"ג חשיב שבאין תרומה חדשה, (וכ"ש לפרוע אחר שכבר קרב הקרבן), שאין דברי הראשונים אמורים אלא כשההקדש חל ע"י מעות ודמים של התרומה חדשה. וע"ע בתוי"ט פ"ז דשקלים מ"ב בשם הירושלמי שלעולם הקדימו לחלל המעות.

ויעו"ש ברשב"א שנראה דס"ל דבעינן ביקור אחר ההקדש ולפיכך לא מהני בהקפה מה"ט דאח"כ הוי כשאר חוב בעלמא (ולכאור' גם הראשונים מודים לסברא זו דמעוטי בפלוגתא עדיף, ועכ"פ בדעת הרשב"א נראה ודאי דס"ל כן).

ומעתה קמה וגם נצבה השאלה, לדעת הרמב"ם דבעינן קידוש תנור ולא סגי בקידוש השולחן וכמ"ש הלח"מ בפ"ה מתמידין ומוספין ה"ז ושאר אחרונים. ואת"ל שיקדימו למוכר מעות בין מתרומה חדשה ובין מתרומה ישנה בתנאי על הספק, א"כ נמצאת זכיית ההקדש תלויה ברירה למפרע בשעת אפיה וקי"ל אין ברירה בדאו'.

ואולי י"ל תקנה בזה לאפות מע"ש שיעור כפול לחם הפנים, סדר אחד מתרומה ישנה והשני מתרומה חדשה, ולב ב"ד מתנה דאותם שלא נצרכו לציבור יצאו לחולין, וכה"ג איתא במנחות עט: אפילו לר"ש, וע"ש בתוס' שאפילו קדשו בכלי שרת הני מילי קודש אבל חולין לא קדשי. ואחר שחזרו להיות מדמי תרומת הלשכה פודין אותם לאכילת חולין, ואע"פ שכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח כדאיתא שם קא., כבר כתבו תוס' שם ק: ד"ה שני יו"ט דמשום לחם חום ביום הלקחו מוציאין ע"ש, וכ"ש משום מצות חדש והבא מתרומה חדשה. [ומיהו יש לחלק דהתם ספק מתחלתו והכא אחת ודאי תיפדה].

ומסופקני עוד במש"כ בר"ה ז' סוף ע"א יחיד שהתנדב משלו כשרים ובלבד שימסור לציבור יפה יפה, ומיירי בכל קרבנות ציבור כמ"ש ברמב"ם כלה"מ פ"ח ה"ז, וע"ע תוס' שבועות יד. ד"ה דלא בסופו, (ובחזו"א או"ח סי' קכ"ו ס"ק ל"ד פירש דמהני יחיד למסור לציבור כעין דין עבד כנעני יעו"ש, ובזה ניחא דברי הרמב"ן ריש ויקרא ואכ"מ), דלכאור' בכה"ג שיחיד מוסר לציבור אינו בדין תרומה חדשה שלא אמרה תורה חדש והבא מתרומה חדשה אלא במחצית השקל שחייבין כל ישראל שנה בשנה, ואם כנים הדברים אפשר לעשות כאן בלחם הפנים ע"י נדבת יחיד וכשר לכתחילה ועי'.

***

שבזות במקדש לצורך אכילת קדשים

הרה"ג רבי נחום באדנער שליט"א

בגליון תורת הקרבנות מ' עמוד 3 הובאו דברי הרה"ג רבי חיים זכותא שליט"א, שדן אם התורה שבות במקדש גם לצורך קיום מצות אכילת קדשים, או דוקא לעבודה ממש.

והביא הגהות ברכת אברהם על השו"ע (בתוספת דיוק מרש"י עירובין קב. ד"ה אין שבות במקדש) שמבואר שצורך אכילה אינו מתיר שבות במקדש. ומאיך הוכיח מהתוס' יו"ט במנחות [פי"א מ"ז] שהבבליים שאכלו הבשר חי בשבת היו מולחים הבשר כדי שיוכל לאכלו, ואין בזה איסור כיון שאין שבות במקדש, הרי דגם לגבי אכילה נאמר היתר זה, ולא רק לגבי עבודה.

וכתב שאין לדחות שהטעם שהתירו רק כדי שלא יהיה נותר, שמחמתו יש יותר סברא להתיר מלצורך אכילת קדשים, שהרי בלשון התוס' יו"ט הנ"ל מבואר שכתב הטעם משום שאין שבות במקדש ומש"כ "כדי לא להביא קדשים לבית הפסול" זהו כתוספת טעם ולא עיקר הטעם. עכת"ד.

והנה שם בסוגי' הנ"ל, כתבו התוס' במנחות ק. שאף שהבבליים עשו בזה מצוה כדי שלא יגיע הבשר לידי נותר, מ"מ נקראו "בבליים" בלשון גנאי משום וכו'.

והקשה הרש"ש, הרי עדיף הוי להו למימר, שמצוה הוא משום מצות אכילת קדשים. וביאר שבאמת אין כאן מצות אכילת קדשים, כיון שהוא חי, ואין דרכו לאכלו כח חי, וכל המצוה הוא כדי שלא יבוא לידי נותר.

וכן שמעתי מפי מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שכן הוא הפשטות, שממש ראייה שאין מצות אכילת קדשים באכילת בשר חי.

ולפי זה נפל ראיית הרב הכותב הנ"ל, שהרי אין כלל מצות אכילת קדשים באכילת בשר חי, ומה שהותר למלחו הוא כדי שיהיה ראוי לאוכלו, ולמנוע ממנו לבוא לידי נותר, ודוקא לצורך כזה הותר שבות במקדש, אבל לצורך אכילה בלבד באופן שאפשר שלא יבוא לידי נותר בלא עשיית השבות, אפשר שלא הותר שבות כלל. ודו"ק.

מכון "תורת הקרבנות" פועל בשטחים שונים להרבות את לימוד הלכות המקדש והקרבנות. להרחבת הפעילות ולהמשך הוצאת הגליון בתפוצה רחבה, דרושים אנשי רוח שיטלו על עצמם את עול ההוצאות הרבות, לקירוב הגאולה השלמה ולהכנת עם ישראל לעבודת המקדש שיבנה בקרוב א"ה.

ניתן ליצור קשר: 050-4134645

דבר בעתו מה טוב

בס"ד יצא לאור ספר "שער הקרבן" על כל הלכות עבודת יוה"כ בנוסף לכרך הראשון על כל הלכות קרבן פסח שהתקבל בחיבה

לפרטים: 050-4134645

לויים בדוכנם
בהלכות עבודת הלויים במקדש

אם השיר מעכב את הקרבן

הרה"ג רבי שמואל הלוי לאבנשטיין שליט"א

בגמ' ערכין יא. ת"ר השיר מעכב את הקרבן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אינו מעכב וכו', ובתענית כז. אמר רב יהודה אמר שמואל כהנים ולויים וישראלים מעכבין את הקרבן, במתניתא תנא רבי שמעון בן אלעזר כהנים ולויים וכלי שיר מעכבין את הקרבן וכו'.

ומצינו מבוכה גדולה אם הלכה כר"מ או כרבנן, דשיטת הרמב"ן בסה"מ שורש א דקיימ"ל דהשיר מעכב את הקרבן, וכן מבואר ברש"י ע"ז מז, וכן מבואר בשו"ת מהר"ם אלשיך סי' קלח דאזיל בשיטת ר"מ דהשיר מעכב את הקרבן, וכן כתבו בספר בתי כהונה ח"ד עמ' 334, מרכבת המשנה פ"ג מקדוה"ח סוף ה"ה בדעת הרמב"ם, באר אברהם (לבעל המצפה איתן) ר"ה ל, וכ"כ החת"ס שו"ת ח"ו סי' פו וחי' ביצה ד: ד"ה פעם א', ואבני נזר או"ח סי' כז.

ולעומת זאת ביום תרועה ר"ה ל: ובידי אליהו (לר"א גאליפאפה) ריש תיקון לג כתבו דקיימ"ל דהשיר אינו מעכב את הקרבן, דר"מ וחכמים הלכה כחכמים, וכ"כ במראה הפנים פסחים רפ"ד ובחק נתן ערכין יב. ובשאלת שלום (לר"י פיק) בסוף הקדמתו לשאלתות ובמנ"ח מ' רצ"ט סוף סק"ז ומצוה שצ"ד סק"ב ובליקוטי הלכות תמיד טו. זבח תודה ד"ה אף שירה ובעין משפט אות ת, וכן צידד בפנ"י ר"ה שם (בתוד"ה ונתקלקלו, ובדף לא. בגמ' שאני התם). וכן הוכיח החקרי לב סי' ל"ה (ד"ה ואכתי פש) מדאמרינן בר"ה ל: פעם אחת נשתהו העדים מלבוא ונתקלקלו הלויים בשיר, וחד מ"ד בגמ' ס"ל דלא אמרו שיר כלל ומשמע בגמ' דמספק לא אמרינן שירה כלל, ואי השיר מעכב את הקרבן הו"ל לאומרו מספק דספיקא דאורייתא לחומרא וע"כ דאינו מעכב. וכע"ז הוכיח היום תרועה ממש"כ הרמב"ם פ"ג מכלי המקדש

עליהן שירה, אע"ג דבגמ' ערכין יב. לא איפשטא, והיינו משום דס"ל דהשיר אינו מעכב.

והנה פשטות הסוגיות בערכין ובתענית דלר"מ השיר מעכב את הקרבן עצמו, וכן מבואר בתוס' ר"ה ל: סוד"ה ונתקלקלו ובשיטמ"ק ערכין יא. אות ו בשם הרא"ש, שכתבו דהא דהשיר מעכב את הקרבן היינו רק כשמביא הנסכים עם הקרבן, אבל כשאינו מביאם עם הקרבן לא שייך עיכוב בשיר, והמבואר דהשיר מעכב את הקרבן עצמו וזהו רק בקרבן שמביאים עליו נסכים, וכן הוכיח החקרי לב סי' לח ד"ה וע"פ האמור. ושיטת התוס' בערכין שם ד"ה השיר, דהא דאמר ר"מ דהשיר מעכב את הקרבן היינו דמעכב את הניסוך דאם אין שירה אין ניסוך, וכן מבואר ברבינו גרשום ערכין יב. ד"ה נפיק, [אמנם יעוי' ברבינו גרשום ערכין יא: ד"ה נפיק דמבואר בדבריו להיפך דהשיר מעכב את הקרבן עצמו, וצ"ע].

ולחך גיסא דהשיר מעכב את הקרבן עצמו, צ"ע דהא מבואר בזבחים כט. (ובתוס' שם לט: ד"ה וכפר) דאחר שהוכשר הקרבן בזריקה אינו חוזר ונפסל, וא"כ לר"מ היאך נפסל הקרבן אחר זריקת הדם מחמת חיסרון השיר. והיה נראה לחלק בין פסול שמתחדש אחר הזריקה שאינו פוסל מה"ט דאחר שהוכשר אינו חוזר ונפסל, משא"כ שיר - דמלכתחילה לא הוכשר הקרבן בזריקה אלא אם יאמר עליו שיר, והכשר הקרבן מתלי תלי וקאי אם יאמרו עליו אח"כ את השיר, וע"כ אי אפשר לומר בזה דאחר שהוכשר אינו חוזר ונפסל דלכתחילה לא הוכשר אא"כ יאמרו עליו השיר.

והעירני הרה"ג ריל"ג מדברי התוס' ריש זבחים ד"ה כל הזבחים, דאף הקטרת האימורים אינו מעכב מה"ט דאחר שהוכשר בזריקה אינו חוזר ונפסל, ולפמש"כ י"ל דהכשר הזריקה מתלי תלי ג"כ בהקטרת האימורים, וע"כ דאף בכה"ג אמרינן דאחר שהוכשר אינו חוזר ונפסל, וא"כ הדרא קושיין לדוכתה היאך לר"מ השיר מעכב את הקרבן אחר שכבר הוכשר בזריקה.

תגובות לגליונות קודמים

ניתן לשלוח מאמרים ותגובות למדור זה גם בפקס 0722-722-306 [המספר הקודם הוחלף]

האם פסול שתווי יין נוהג בלויים

הרה"ג רבי י. י. ב. שליט"א

במה שדן הרב גרינספלד שליט"א בגליון מ' דמשמע מדברי המהר"ם מרוטנבורג דאיכא איסור שתווי יין בלויים, לכאור יש לעיין לפ"ז למה לא דנו בגמ' (תענית יז: וסנהדרין כב:) לאסור שתיית יין בזה"ז אלא לכהנים, וכמו שבאמת הוכיח משם האדר"ת דליכא פסול שתווי יין בלויים, והובא בתו"ד שם.

ויתכן דדווקא בכהנים יש בזה איסור משום שאין קצבה לכמות הכהנים שיצטרכו מחמת ריבוי קרבנות הציבור והיחיד זבות ויולדות תודות חטאות ואשמות וכו', משא"כ בלויים סגי במיעוטם, וודאי יהו לויים שלא יהיו שתויים.

ברכת המצוות על עבודת הלויים

הגאון רבי עמיהוד יצחק מאיר הלוי לזין שליט"א

בגליון ל"ז דנו אם יש ברכת המצוות על עבודת הלויים במקדש ולא הראו מקום כלשהו שאין בזה ברכה, ובאמת יש לתמוה מדוע לא יברכו, דהנה מלבד מש"כ הרמב"ם בספר המצוות שיש מצות עשה על הלוי לעבוד במקדש, גם ביד החזקה במנין המצוות שנמנו לפני הל' כלי המקדש (אות ח') כתב מ"ע שיעבוד הלוי במקדש.

עוד יש לתמוה למה לא מנה הרמב"ם שם מ"ע על הכהנים לעבוד במקדש, והרי הרמב"ם בהל' כלי המקדש ריש פ"ג השווה כהנים ללויים, שכתב זרע לוי כולו מובדל לעבודת ביהמ"ק, וכוונתו גם לכהנים כמבואר שם ברדב"ז. וצ"ע.

האם יש מצוה לשמוע את שירת הלויים

הרה"ג רבי מרדכי ליסיצין שליט"א

לכבוד מערכת הגליון הנפלא תורת הקרבנות, שלום רב לאוהבי תורתך.

בגליון תורת הקרבנות גליון לט הובא להסתפק אם יש חיוב על העם העומדים בעזרה לשמוע את השיר או שאין המצוה אלא על הלויים לשורר, וכעין שנסתפק המנ"ח במצוה שפ"ד לענין התקיעה בחצוצרות.

ויש להוסיף, שאין צד לומר שבאופן שאין שום אדם בעזרה שאין לזה תורת שיר, דהא מיהא ודאי שמצד השירה עצמה אי"צ שיהיו שומעים, אלא דמספק"ל אחר שכבר יש שירה, אם יש חיוב לשמוע אותה.

ויש להוכיח מהנוסח דמוסף דר"ח, דהנה הנוסח הנפוץ בקהילות אשכנז הוא, "ובשירי דוד עבדך הנשמעים בעירך וכו'", והיינו שכך היה המציאות שהשיר היה נשמע בירושלים, אך בנוסח עדות המזרח, וכן בסידור אזור אליהו ע"פ הראשונים, הנוסח הוא "ושירי דוד עבדך נשמע בעירך", וכ"ה באבודרהם, ומשמעותו לשון התחייבות וקבלה על עצמינו שכך נעשה, והוא המשך לכל הנזכר לעיל - אחרי הבקשה של מזבח חדש בציון תכין, ואז עולת ר"ח "נעלה" עליו, ושעירי עיזים "נעשה" ברצון, ובעבודת ביהמ"ק "נשמח" כולנו, ושירי דוד עבדך "נשמע" בעירך, ולכאוי מבואר דיש חיוב לשמוע את השיר.

אלא דיש לדחות, דאין הכרח לפרש שהוא בתורת חיוב לשמוע שירת הלויים, אלא שמקיימים בזה המצוה של אהבת ה' ויראת ה', וכפי שכתב בהקדמת פאת השולחן בשם הגר"א זי"ע, שע"י שמיעת השיר היו מגיעים לידי אהבת ה' עצומה, וזהו המכוון בנוסח התפילה דאחר ש"נעלה" עולת ר"ח ו"נעשה" שעירי עיזים, נגיע לאהבת ויראת ה' ע"י השמחה בעבודה ושמיעת השיר, ולפי"ז מה שהובא בגליון הנז' בשם המצודות שביאר הפסוק בדה"י וכל ישראל עומדים לשמוע ההלול, הכוונה שהיו שומעים אותו כדי לעורר בליבם אהבת ה', אבל אין ראייה שיש חיוב שמיעה כשמיעת קול שופר בר"ה.

וכן מה שהוכיח הרב חיים לב (גליון מ) מדאיתא בערכין י"ג: שצוערי הלויים היו אומרים בפה כדי ליתן תבל בנעימה,

וכדביאר רש"י שם ליתן תבלין בנעימות הלויים עיי"ש, וע"כ שיש חיוב לשמוע השיר, שאל"כ אין ענין ליתן תבל בנעימה, וכן הוכיח מלשון רש"י באיכה בביאור הפסוק קול נתנו בבית ה' כיום מועד, שהיו שמחים ומשוררים בקול רם, כן נתנו האויבים בחורבנו קול שמחה, והבין הנ"ל דאיירי בשירת הלויים, ומבואר שיש דין קול רם, וא"כ מוכח שיש דין שמיעה, אמנם לדברינו ליכא הוכחה כלל, כי היו אומרים בקול רם ובנעימה כדי שישמעו השומעים ויעוררו בלבם אהבת ויראת ה'.

אבל בלא כל הנ"ל יש לדחות ראיותיו, דיש דינים אין משוררים בבית ה' ואף שאי"צ כלל לשמוע השיר, אלא שצורת השיר מצד עצמה צריכה להיות בתכלית השלימות, דהיינו בנעימה עם צוערי הלויים ובקול רם, ואי"ז תנאי לעיכובא בשיר, אלא הידור מצוה. ויעוי"ע בתרגום יונתן באיכה שם שכתב וז"ל כקל עמא בית ישראל דמצליין בגויה ביומא דפסחא, והיינו כקול עם ישראל בעת שקראו הלל בזמן הקרבת קרבן פסח, ורש"י לשיטתו ששלוש הכיתות הם שקראו ההלל ולא הלויים, ואין ראייה מד' רש"י באיכה הנ"ל שהיו הלויים משוררים בקול רם.

והנה אף שכתבנו דשירת הלויים הוא דין על הלויים לשורר, ואין חיוב שמיעה על העומדים בעזרה כמו בתקיעת שופר, אולם לולי דמיסתפינא היה נראה לחדש דזה דווקא בשיר הלויים הנאמר על הקרבנות, אבל בשיר דלויים שהיו אומרים בהבאת הביכורים, יש חיוב ודין שמיעה על הבעלים שמביא הביכורים, דברמב"ם פ"ג מהל' ביכורים הי"ד כתב וז"ל נמצאת אומר שהבכורים טעונין שבעה דברים, הבאת מקום וכלי, קריאה וקרבן ושיר, ותנופה ולינה עכ"ל, ובפשטות כל הדינים הנזכרים הם דינים שהבעלים מחוייב בהם, ואי נימא שהשיר הוא חיוב רק על הלויים ואין לזה שייכות לבעלים, א"כ השיר אינו דומה לשאר הדברים השנויים שם, וכן הוא ל' הרמב"ם שם רפ"ד כל המביא בכורים טעון קרבן ושיר וכו', והיינו דהבעלים טעון שהלויים ישוררו, ועי' בפ"י משנה ראשונה ביכורים פ"ג מ"ד הגיעו לעזרה ודיברו הלויים בשיר ארוממן ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי, וכתב במשנ"ר ולא אתפרש מה ענין שיר זה לביכורים, ונראה דכלפי שבידו של הביכורים אומר ארמי אובד אבי וגו' אומרים ג"כ שיר זה ולא שמחת אויבי לי שהציל את אבינו מיד לבן אויבו עכ"ל, והיינו דמישך שייכי אהדדי קריאת הפרשה ע"י הבעלים, ושירת הלויים, דהכל ענין אחד.

ויה"ר שנזכה במהרה שישב ד' שכינתו לציון ברחמים, אכ"ר.

***

גפן של זהב תמיהות וקושיות בהלכה

ברכה על ההלל בשחיטת הפסחים

הרה"ג רבי ברוך ברשנקו שליט"א

במשנה פסחים סד. קראו את ההלל אם גמרו שנו ואם שנו שלשו. ונחלקו הראשונים אם הכתות קורין את ההלל או הלויים. דעת רש"י שאנשי שלשת הכתות קוראין את ההלל בשעת השחיטה, אבל שיטת התוס' והרמב"ם שהלויים קוראין אותו.

והנה לשיטת רש"י יש לומר שכל כת לא ברכה על קריאת ההלל אלא קודם הפעם הראשונה ושאר הפעמים נפטרו בברכה זו, וכמו שמצינו במי שבא לשחוט כמה בהמות שאינו מברך אלא אחת על כולן (יו"ד סי' י"ט ס"ה). אמנם יש להסתפק לשיטת התוס' והרמב"ם שהלויים קראו את ההלל בכל שלשת הכתות, אם בירכו שוב על הקריאה של כת שניה, דשמא כיון שיש הפסק גדול בזמן שיצאו עם רב מן הכת ראשונה ונכנסה כת שניה, הרי זה מצריך ברכה נוספת.

***

והראנו בבנינו המחשת הקרבת קרבן העוף

ממנו נאכלים בחטאת העוף, ואלו אינם נאכלים, וכפי שנתבאר הדינים לגבי קרבן בהמה בדיסקים הקודמים של המכון.

מלבד זאת צורפה החוברת המסכמת את הלכות קרבן העוף בקצרה, יחד עם דפי המראי מקומות המביאים את תמצית שיטות הראשונים והאחרונים בענין.

תודתנו לכל העוזרים והמסייעים בכל כוחם ומאודם לצורך הצלחת הענין, אשר זכותם רבה בהנחלת לימוד הלכות אלו. ישאו ברכה מאת ד' ויצליחו בכל אשר יפנו.

***

ניתן להשיג את הדיסק החדש ושאר הדיסקים של "מכון תורת הקרבנות": 052-7653813

בשורה טובה ללומדי קדשים

יצא לאור עולם הספר
שרבים ציפו לו

שיעורי מנחות מהגרי"ד

חלק ג'

מפרק חמישי - פרק שביעי

משיעוריו של מורנו ורבנו

רבי יוסף דוב הלוי סאלאווייציק זצ"ל

ראש ישיבת בריסק - ירושלים

נכתב ונערך מכתבי תלמידיו, בהוצאה מאירת עיניים

עם מפתחות מפורטים

ניתן להשיג

בחנויות הספרים המובחרות

הפצה: 053-3173444

כמו"כ ניתן להשיג את הספרים

שיעורי זבחים - ב' כרכים

ושיעורי מנחות חלקים א' וב'

בשמחה רבה סיימו לומדי כולל 'עבודת הקרבנות' את דיני קרבן העוף, שנלמדו על ידם בשנה החולפת.

לאחר קרוב לשנה של עמל ויגיעה בליבון ובירור כל דיני חטאת העוף ועולת העוף, ניתן לומר כי בצירוף ששת השנים הקודמות שבהם נלמדו דיני קרבן בהמה, הושלם חלק נכבד מלימוד הלכות הקרבנות, היות ונכללו בהם כל דיני הבאת והקרבת הקרבנות מבעלי חיים.

לומדי הכולל שהתכנסו לסיום לימוד דיני ההקרבה בסוף זמן קיץ, הביעו הודאה על לשעבר ובקשה על העתיד שיזכו להמשיך ללבן את כל דיני הקרבנות, וכעת התחילו את דיני הקרבת המנחות הרבים. תחיתנו כי נזכה בקרוב ממש לראות בקיום עבודת בית המקדש בפועל, ותחזינה עינינו בשוב שכינתו לציון ברחמים.

***

בחודשים האחרונים נעשו מאמצים רבים להבין היטב את כל פרטי ההלכות המעשיות בקרבן העוף, ולשם כך הובאו מספר ת"ח הבקיאים בעניינים אלו לישא מדבריהם בפני ציבור הלומדים, על מנת להבהיר את יסודות הסוגיות ולהגיע לידיעה ברורה ומושלמת בפרטי הדינים.

כמו כן נערכו מספר כינוסים על ידי לומדי הכולל בתקופת לימוד דיני קרבנות העוף, בביהמ"ד מתיבתא, אהל נחמיה, ביהכנ"ס הגדול ואיצקוביץ, שבהם הומחש כיצד יש לבצע את המליקה בעוף, מהו אופן החזקת העוף לפי שיטות הראשונים, ומהם אברי העיכול של העוף, וזאת על מנת להבין בשלמות גם את דיני הוצאת המזבח והנוצה יחד עם שאר הדינים הלכה למעשה.

מלבד זאת סיכמו לומדי הכולל בקונטרס מיוחד את כל פרטי הלכות הבאת והקרבת העוף בקצרה, כאשר יחד עמהם צורפו דפי המראי מקומות שנכתבו לתועלת הלומדים, אשר נלקטו מדברי הראשונים והאחרונים שדנו בנושא.

***

ידוע כי מלבד קרבנות הציבור שיהיה מוטל עלינו להקריב מיד כאשר יבנה המקדש, תהיה החובה כמעט על כל איש מישראל להביא קרבן העוף על לידת אשתו. קרבן זה הינו קרבן החובה היחיד שיהיו מחוייבים להביא מיד, שכן אפילו קרבנות הרגל המוטלים ג"כ על כל אחד ואחד, אינם קרבים אלא ברגל.

מסיבה זו הורגשה בקרב הלומדים נחיצות רבה לבירור מושלם של דיני קרבן העוף, כיון שאם לא יהיו הדברים מבוררים היטב, הרי לא יוכלו הכהנים להקריב את העופות הרבים שיגיעו לביהמ"ק להקרבה.

***

בס"ד ניתן לציין בסיפוק רב כי לאחר מאמצים רבים של חברי המכון, הופיע הדיסק היחודי הממחיש בצורה נפלאה את פרטי ההלכות, ועל ידו ניתן להבין היטב את דיני הקרבת חטאת העוף ועולת העוף.

על מנת לקבל את מירב התועלת מהדיסק, נוספה הדגמה מיוחדת באיברי העוף (לאחר שנשחט), כדי להבין אלו חלקים

שפתי כהן דברים חוצבי להבות מאת הכהן הגדול מרן בעל החפץ חיים זצוק"ל

החיוב לצפות לישועה

אמרנו תז"ל [שבת ל"א] בשעה שמכניסין אדם לדין שואלין אותו, נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה וכו' צפית לישועה. הורונו תז"ל בזה שמטל על האדם לצפות תמיד לישועת ה' והיא מהדברים ששואלין אותו בתחלת דינו. וכן סדרו לנו אנשי קנסת הגדולה בשמונה עשרה "לישועתך קוינו כל היום", וכן אנו מסיימין תפלתנו על פן נקנה לך וכו' לראות מהרה וכו', וכן אנו אומרים ב"אני מאמין" ואני מחכה לו בכל יום שיבא.

האם באמת אנו מצפים

אבל צריך להתבונן אם אין דברינו רק משפה ולחוצץ ח"ו, כי אם באמת מצפין אנו לישועה במהרה ומחפין בכל יום שיבא, הלא היינו מכינין עצמנו בלמוד ההלכות האלה שבבא זמן הישועה ידרש לנו הלכה למעשה, וההלכות, הלא גדולות ומרבות הן אשר אי אפשר ללמד ולדעת אותן בשעה קלה. ואם אין אנו נותנין לב ללמד ולדעת הלכות הקדשים, אות הוא כי אין צפיתנו לישועה במהרה אמתית, שאלו כן בודאי היינו משתדלים ומזדריזים בכל עז ללמד הלכות אלו הנצרכות לנו תכף בהגלות ישועתו ותברך.

כשתהיה בשורת הגאולה ילמדו כלם הלכות המקדש

ואיך לא נירא ולא נבוש לומר שקר ח"ו לפניו ותברך ולהזכיר עוד שמו על זה כמו שאנו אומרים ג' פעמים בכל יום: "על פן נקנה לך ה' אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך" פיון שבמעשה אין אנו עושים כן, שאלו בא מבשר נאמן לישראל שבזמן קרוב תהיה הגאולה, בודאי היו מזדריזין אלפי רבבות מישראל ללמד ההלכות השכיכות לקרבן ולמקדש בעבור שאז כל הדינים נהגין למעשה, לא מבועי לפנהינים אלא אף לישראלים כגון אכילת קדשים וביאת המקדש ששיף לכלם, ובפרט לענין קרבן פסח שחובה התורה בענין שבת אם ימנע מלעשותו. וגם בזמן שהוא על הגדולים שבאשראל מוטל להורות לעם ה' את כל הדינים השכיכים לקדש ולמקדש.

המצפה לישועה צריך ללמד עצשו

ועתה אם אמנם פן כי מחפים ומצפים אנחנו לישועה מהרה כמו שאנו אומרים לפני בוראנו ותברך, היה לנו גם כן להזדרז בכל עז בלמוד הלכות אלה וכו'.

כאשר מחפים למלך מתכוננים היטב

ועוד אשאלה נא האם יקרה בזאת קשמחפים על מלך בשר ודם אף בהפשע ספק שמא יבוא לאיזה מקום, הלא עושים אז כל ההכנות הנצרכות לקבלת פניו, ואנו אומרים גם כן שמחפין אנו לו ותברך כמו שקבעו לנו בקדשה של שבת, היה לנו לעשות גם כן ההכנות הנצרכות לקבלת פני מלכנו מלך כל העולמים ותברך.

ההכנה לקבל פני מלכו של עולם היא בידיעת הלכות הקדשים ובפרט הפנהינים

וימה המה ההכנות הנדרשות לנו לקבל פניו הוא בידיעת תורתו,

שבהגלות נגלות כבודו ותברך ושאל לנו על זה כמו שנגאמר (ישעיהו מג) מי בהם יגיד זאת, ובפרט בהלכות הקדשים שהוא חלק גדול מתורתו והן הנצרכות אז למעשה לכל. ובפרט מהפנהינים בודאי שאלו על זה, וכמו שהיה בזמן בית שני פעין שאלות אלו שהיה נבואה מהשי"ת לחגי הנביא (חגי קפ"ט ב') שאל נא את הפנהינים תורה, ענין שם מה שגער הקב"ה על תשובת הפנהינים בזה.

אם הפנהינים לא ידעו תהיה בושה וכלמה

ומזה נוכל לידע גם כעת בודאי קשונקה כשיבא הקץ, בודאי יצוה הקב"ה לשאל את הפנהינים דברים הנוגעים לכהונתם, וכמה בושה וכלמה יגיע לנו אז קשלא נדע מה להשיב, כי כפי מה שנתרחקנו קצת מלמוד סדר הזה, אף מה שמפרש בקרא גם כן כזר נחשב לנו ולא נדע להשיב.

אי אפשר לסמך שהמשיח ואלהו יודיעו את ההלכות

[ואל יאמר האדם דכאשר תצמח ישועת הקב"ה ואז הלא יבוא משיח ואלהו וצתידים להגיד לנו כל חלקי הספקות, וכמו שמובא בגמרא פעמים רבות לענין ספקות בשם תיקו ואמרו המפרשים שתיקו הוא ראשי תבות תשבי יתרון קשיות ואבועיות.

הם לא יאמרו את הדברים שנתן ללמד לבד

על זה נשיב לו, אמנם הדבר כן הוא שכל חלקי הספקות ותבררו לנו על ידי אלהו, אבל הדברים הפשוטים המבארים בפסוק ובבאורייה של תורה שבעל פה המסורה לנו פמבאר בתורת פנהינים ובגמרא, הלא אנו צריכין בעצמנו לדעת כפי שביכלתנו, כי הלא אלהו לא יבוא ללמד עם כל אחד ואחד דברים שהיה יכול לדעת בעצמו, ורק הספקות אשר אי אפשר לקרר ותגלו לנו על ידי אלהו, ועל הפשוטות המבארות הלא יאמר כי היה לכם ללמד ולשנות בעצמכם קדם שבאתי לבשר הגאולה, וכמו שנגאמר זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בחורב על כל ישראל חקים ומשפטים, ובתריה פתיב הנה אנכי שולח לכם את אלהי הנביא וגו'.

הקב"ה יתגלה פתאום ולא יספיקו להתכונן

והנה מצאנו בכתוב [סוף בהעלותך] ויאמר ה' פתאום אל משה ואל אהרן ואל מרים צאו שלשתכם אל אהל מועד וגו', ופרש רש"י שהיו צועקין מים מים לטבילה. והפונה שלפיקך נגלה עליהם הקב"ה פתאום שמהו כינו שצדק משה שפרש מן האשה, פיון שלא היה יודע אימתי ידבר עמו הקב"ה היה צריך להיות מוכן בטירה כל שעה. וה"נ בעניננו פתיב נמי (מלאכי ג') ופתאום יבא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים, וכיון שהישועה בהגלות כבודו ותברך תהיה פתאום, לא יהיה אז זמן להכין עצמם לעבודה, ואשר הלמוד הוא לא לשעה ושמים כי אם לכמה שנים, ולמוד הלכות עבודה להלויים גם כן היה נצרך חמש שנים פמבאר במסכת חלין, ובפרט לפנהינים שצריך לידע כל עניני הקדש והמקדש. ואם כן צריך להכין עצמם מקדם שפאשר בא יבא פתאום נהיה מוכנים לעבודתו ותברך.

(תורה אור פרק יב)

פתאום יבא

"דבר אחר מפני שישראל אומרים שבאותו הדור אפשר עולם כמנהגו נוהג ויש גאולה בשנה זו, והם אינם יודעים שפתאום יבא".

(פרקי היכלות רבתי פרק לו, ה)

"כתיב (מלאכי ג') ופתאום יבא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים, וכיון שהישועה בהגלות כבודו ותברך תהיה פתאום, לא יהיה אז זמן להכין עצמם לעבודה. ואשר הלמוד הוא לא לשעה ושמים כי אם לכמה שנים לידע כל עניני הקדש והמקדש, ואם כן צריך להכין עצמם מקדם שפאשר בא יבא פתאום נהיה מוכנים לעבודתו ותברך".

(חפץ חיים תורה אור פרק יב)

"כתיב אדם לשוב בכל יום, משום דלימות המשיח אין מקבלין בתשובה. ודוגמת זה אין מקבלין גרים אז, דהמתגור אז אין עושה מאהבת השם ותברך רק לשמח בשמחת ישראל. ומאחר דאנו מצפין לישועה בכל יום - מי שאינו שב ויבא משיח במהרה בזמנו - שוב לא מצי שב וישאר ח"ו בחטאיו".

(מהרי"ל הלכות עשרת ימי תשובה)